

3. Енциклопедія освіти / Академія пед. наук України; головний редактор В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

4. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність: підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Карамущенко, І. Ф. Кривоніс та ін.; За ред. І. А. Зязюна. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К.: Вища шк., 2004. – 422 с.

5. Іванова С. В. Функціональний підхід до визначення професійної компетентності вчителя біології та організація її вдосконалення в закладі післядипломної освіти / С. В. Іванова // Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка. – 2008. – Вип. 42. – С. 106–110.

6. Маркова А. К. Психологія труда учителя. / А. К. Маркова. М. : Просвещение, 1994. – 192 с.

7. Пометун О. І. Теорія та практика послідовної реалізації компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн / О. І. Пометун // Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики ; під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К.І.С., 2004. – С. 15–24.

8. Щербатюк Л. Б. Професійна компетентність майбутніх інженерів-механіків – складна динамічна система / Л. Б. Щербатюк, С. М. Щербатюк // Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки. – 2009. – Вип. 165. – С. 45–49.

УДК 378.091(477)

Олійник Н. М.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА

На сучасному етапі наша педагогічна освіта зазнає значних змін та інновацій, тому перед педагогом, як людиною, яка формує особистість учнів, постає багато завдань та причин для постійного вдосконалення своїх психологічних та інтелектуально - технічних навичок.

Термін «педагогіка» отримав свою назву від грецьких слів *paidos* – дитина і *ago* – вести. У дослівному перекладі *paidagogos* означає «проводир дітей». Педагогом у Стародавній Греції називали раба, який брав за руку дитину свого господаря і супроводжував її до школи. Поступово слово «педагогіка» стало вживатися більш загально: для визначення мистецтва вести дитину протягом життя, тобто виховувати, навчати, давати освіту. Так педагогіка стала наукою про виховання і навчання дітей [2]. Тому педагог завжди повинен йти в ногу з часом, удосконалювати свої педагогічні здібності, самовдосконалюватися та розробляти все нові методики та принципи виховання учнів, проявляти свою творчість, адже дехто з науковців саме її ототожнює з інноваціями, що відбуваються в освіті.

Ідея технологізації навчання не є новою. Ще Я. А. Коменський відстоював технологізацію навчання. Він закликав до того, щоб навчання стало «механічним» (тобто «технологічним»), прагнув відшукати такий порядок навчання, який неминуче приводив би до позитивних результатів. Я. А. Коменський писав: «Для дидактичної машини необхідно відшукати: 1) чітко постановлені цілі; 2) засоби, точно пристосовані для досягнення цих цілей; 3) конкретні правила, як користуватися цими засобами, щоб було неможливим не досягнути мети» [3].

Демократичні та гуманістичні процеси в Україні сприяють детермінації педагогічних методів і стилю, що пов'язані з особистісно орієнтованою, творчо-інноваційною діяльністю майбутнього вчителя. Завданням педагогічної освіти в світлі положень Закону України «Про вищу освіту» є підготовка вчителя, здатного працювати в гуманітарному освітньому середовищі, технологічно його забезпечувати, інноваційно розвивати [5].

Серед напрямів досліджень освітньої інноватики, що розробляються вітчизняними та зарубіжними науковцями, виокремлюються такі: сутність інновацій (І. П. Підласий, В. Ф. Паламарчук, М. Д. Ярмаченко та ін.); розробка різноманітних новітніх моделей змісту педагогічної освіти (І. А. Зязюн, М. Б. Євтух, О. А. Дубасенюк та ін.); визначення структури, закономірностей функціонування та розвитку інноваційних процесів у педагогічних системах (О. В. Киричук, М. М. Поташник, Н. Р. Юсуфбекова та ін.); підготовка педагогічних кадрів до впровадження нововведень, формування готовності до майбутньої інноваційної діяльності (І. В. Гавриш, Л. С. Подимова, В. О. Сластьонін, С. О. Сисоєва та ін.); система управління інноваційними освітніми процесами (Л. М. Ващенко, Л. І. Даниленко, О. І. Мармаза, О. Г. Хомеріки та ін.); вдосконалення педагогічних технологій у процесі підготовки педагогічних кадрів (В. І. Бондар, І. М. Богданова, В. І. Євдокимов, О. М. Пехота та ін.); дослідження соціально-психологічного аспекту інновацій (О. Є. Гуменюк, А. І. Пригожин, О. С. Советова та ін.) [10].

Мета дослідження полягає в аналізі ролі інноваційних технологій в педагогіці та їх впливу на розвиток професійної майстерності педагога.

Для сучасної освіти характерним є пошук нових педагогічних можливостей, що пов'язано, насамперед, з відмовою від традиційного навчання та виховання, з ідеєю цілісності педагогічного процесу як системи, що спирається на теорії загальнолюдських цінностей, гуманізації, особистісно орієнтованого підходу, пріоритету суб'єкт-суб'єктних відносин. У педагогіці та психології все частіше й частіше вживаються поняття «технологія», «педагогічна технологія», «технологія навчання», «технологія виховання», «технологія розвитку особистості», «технологія розвитку колективної творчої особистості» тощо [3].

Аналізуючи особливості становлення та розвитку інформаційного суспільства, можна виокремити такі специфічні риси педагогіки: зміна засобів наукового пізнання, поява нових форм дослідження, взаємопроникнення методів та засобів окремих наук, вирішення проблем на основі міждисциплінарної взаємодії, зміни у підготовці кадрів, підвищення соціальної відповідальності вчених перед суспільством.

І. Підласий та А. Підласий вважають, що інновації – це ідеї, процеси, засоби та результати, що розглядаються в єдності та сприяють якісному вдосконаленню педагогічної системи [8].

М. І. Жалдак вважає, що для педагогів важливою є інформаційна культура, яка включає вміння систематично підвищувати свою кваліфікацію, вдосконалювати педагогічну майстерність, застосовувати раціональні прийоми пошуку, аналізу, відбору, систематизації, узагальнення та використання інформації, у тому числі навчального матеріалу, орієнтуватися в інтенсивному потоці інформації, що стосується відповідної предметної галузі та суміжних галузей [4].

Інноваційними можна визначити ті педагогічні технології, що спрямовані на задоволення актуальної потреби системи освіти, спираються на використання нових знань, базуються на мотивації суб'єктів педагогічної діяльності, мають на меті подолання наслідків деструктивних процесів у системі освіти або виведення закладу освіти на більш високий, конкурентоспроможний рівень. Інноваційні педагогічні технології не можуть розглядатися поза конкретним культурним контекстом, вони повинні сприяти засвоєнню культурних універсалій, системи “мов” культури, виявленню домінуючих ідей і цінностей, виступати стимулом пізнання [6].

І. М. Богданова виділяє три основних підходи до функціонування процесів оновлення педагогічної освіти: «Макрорівень – оновлення педагогічної освіти в сучасній Україні, мезорівень – професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів, мікрорівень – навчально-виховного процесу» [1].

О. В. Полуніна вважає, що інноваційне навчання потрібно розглядати як «такий динамічний процес, що забезпечує включення емоційних сфер психіки того, хто навчається, активне функціонування його інтелектуальних і вольових сфер, сприяє формуванню стійкого інтересу до предмета, що спонукає до самоосвіти, і формуванню активної, творчої, гармонійної розвиненої особистості» [9].

Учитель, як суб'єкт діяльності, керує навчально-виховним процесом, забезпечує його освітній, виховний і розвивальний характер. Удосконалення педагогічної діяльності впливає на розвиток особистості вчителя та учня, оскільки зовнішня дія, як правило, справляє вплив на психічні процеси, які в свою чергу якісно змінюють діяльність, виводять її на рівень творчості.

Педагогічна технологія – один із спеціальних напрямків педагогічної науки (прикладна педагогіка), покликаний забезпечити досягнення певних завдань, підвищувати ефективність навчально – виховного рівня, гарантувати його високий рівень. Отже, організація різних видів педагогічної діяльності передбачає використання варіативних технологій на рівні творчості та майстерності. У сучасній дидактиці представлені найрізноманітніші технології, бо кожен автор і виконавець привносять в педагогічний процес щось своє, індивідуальне [3].

Для того, щоб педагогічні кадри були готові до викликів сучасного суспільства, необхідно якнайраніше ознайомлювати майбутніх фахівців з необмеженими особливостями інформатизації як навчання, так і професійного простору в цілому, до навчально-виховного процесу середньої та вищої школи, що нестримно розвиваються. Такий підхід дає можливість молодому педагогові впевнено почувати себе в професійній діяльності, швидше адаптуватися в умовах сучасної школи, успішно розв'язувати складні завдання навчально-виховної роботи, вміти вивчати особистісні її якості, особливості учнів, визначати оптимальні умови педагогічного впливу, аналізувати результати своєї діяльності та ін. [7].

Таким чином, впровадження інноваційних технологій розвитку професійної майстерності педагога, які пов'язані з модернізацією традиційної системи підготовки вчителів, є нагальною вимогою часу. Сьогоднішні реалії вимагають високоякісної підготовки фахівців та безпосередньо залежать від створення інноваційної системи навчання, яка сприятиме безперервній освіті упродовж життя.

Дане дослідження спонукає до різностороннього вивчення проблеми впровадження інноваційних технологій розвитку педагогічної майстерності вчителів. До перспективних напрямів наукових досліджень належить узагальнення досвіду роботи вищих навчальних закладів та інститутів післядипломної педагогічної освіти з проблеми, методичне, організаційне та програмне забезпечення інноваційної підготовки фахівців, створення інноваційного середовища при підготовці спеціалістів тощо.

Література

1. Богданова І. М. Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя на основі інноваційних технологій : дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04/ І. М. Богданова. – К., 2003.– 44 с.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 206 с.
3. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / уклад.: Н. П. Наволокова. – Х. : Вид. група «Основа», 2009. – 176 с. – (Серія «Золота педагогічна скарбниця»).

4. Жалдак М. И. Система подготовки учителя к использованию информационной технологии в учебном процессе: автореф. дис. ... докт. пед. наук / М. И. Жалдак. – М., 1989. – 48 с.
5. Закон України «Про вищу освіту» від 1. 07. 2014 р. № 1556-VII [Електронний ресурс] База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakonukrayiny-pro-vyschu-osvitu>.
6. Кіяшко О. О. Інноваційні педагогічні технології підготовки молодших спеціалістів у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец.13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / О. О. Кіяшко. – Луганськ, 2001. – 16 с.
7. Пехота О. М. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій в умовах інтеграції у світовий освітній простір / О. М. Пехота, Н. О. Прасол / Зб. наук. пр. Міжнар. наук. – практ. конф. «Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти». – Харків: НТУ «ХПІ», 2015. – С. 345–352.
8. Підласий І. Педагогічні інновації / І. Підласий, А. Підласий // Рідна школа. – 1998. – №12. – С. 3–17.
9. Полуніна О. В. До проблеми психологічного забезпечення інноваційного навчання у вищому закладі освіти / О. В. Полуніна // Практична психологія та соціальна робота. – 2003. – № 2–3. – С. 133–134.
10. Шапран О. І. Система інноваційної підготовки майбутнього вчителя в умовах навчально – науково-педагогічних комплексів / О. І. Шапран // Переяслав-Хмельницький: СВ Карпук. – 2007. – 95 с.

УДК 373

Онищук І. А.

Пріоритети в підготовці майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів

Реформування вищої школи в Україні обумовлена сучасним рівнем розвитку суспільства. В основних документах Законі України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки, Конвенції дошкільного виховання в Україні, Державній цільовій соціальній програмі розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року наголошується на орієнтуванні, гуманістичному осмисленні, і практичному використанні внутрішнього потенціалу людини, побудові у зростаючої особистості цілісного, адекватного, реалістичного образу світу, вияву природного потенціалу у повній мірі. Це об'єктивує проблему пошуку ефективних шляхів, методів та засобів модернізації змісту технологій підготовки фахівців – компетентних, ініціативних, самобутніх, творчих особистостей, з високим рівнем духовності, здатних створювати сприятливі умови для повноцінного, гармонійного розвитку суб'єктів освітнього процесу. З огляду на це особливої уваги науковців та практиків заслуговує проблема удосконалення процесу підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Зрозуміло, що навчально-дисциплінарна модель освіти має поступитися місцем студентоцентрованої, особистісно-орієнтованої, спрямованої на розвиток унікальності, своєрідності, культури самовираження нового покоління у різних видах діяльності, в тому числі й художньо-творчій.

Вирішення завдань має здійснюватися, відповідно, двома напрямками: завдяки структурній організаційній перебудові системи професійної підготовки фахівців, а також, демократизації змісту та методів роботи зі студентами, які в майбутньому здійснюватимуть роботу з дітьми та дорослими, зокрема з педагогічними кадрами.